

2018-04-16 12:00 EEST

Potilaan oikeuksien päivä 18.4.: Potilaan oikeudet heikkenevät jos varallisuus määrää hoidon

Diabeteslääkkeiden vuoden 2017 alusta voimaan tullut korvattavuusmuutos on vaikuttanut monen diabeetikon hoitoon heikentävästi, kun rahat eivät enää riitä lääkkeisiin. Turhan monelta diabetesta sairastavalta puuttuu edelleen yksilöllinen hoitosuunnitelma, jonka potilas ja asiantuntijat laativat yhdessä.

Diabetes on sairaus, jota hoidetaan pitkälti kotona. Tämän vuoksi hoidossa korostuu diabeetikon omahoito ja hoitoon sitoutuminen. Omahoidon tueksi jokaisella diabetesta sairastavalla on oikeus yksilölliseen hoitosuunnitelmaan. Suunnitelma laaditaan hoitavan lääkärin, hoitajan ja potilaan yhteistyönä.

Hoitosuunnitelmaan kirjattavien hoitotavoitteiden on oltava yksilöllisiä ja motivoivia. Tavoitteiden pitää olla saavutettavia ja omahoidon toteuttamisen pitää olla mahdollista, myös lääkehoidon osalta.

Hyvä hoito osin kiinni varallisuudesta

Diabetesliitto on tuonut viime aikoina esiin huolensa siitä, että hoitoon sitoutuminen voi heikentyä, koska osalla diabeetikoista ei välttämättä ole enää varaa ostaa lääkkeitään. Nämä haasteet korostuvat erityisesti iäkkäillä ja monisairailla potilailla.

Aina ei riitä, että diabeetikko suunnittelee yhdessä lääkärinsä kanssa sopivinta hoitoa ja järkeviä elintapoja. Moni joutuu lisäksi laskemaan tarkasti,

millaisiin lääkkeisiin omat rahat riittävät.

– Tilanne on tosiaan juuri tällainen. Nyky-Suomessa ei päde enää periaate, ettei diabeteksen hyvä hoitaminen saa olla kiinni henkilön varallisuudesta, diabeteslääkäri **Atte Vadén** sanoo.

Vadénin mukaan raha on noussut entistä useammin puheeksi potilaiden kanssa korvattavuusmuutoksien takia vuoden 2017 alusta lähtien. Tuolloin voimaan astuneiden diabeteslääkkeiden uusien korvaustasojen mukaan ainoastaan insuliinit säilyivät täydessä sadan prosentin korvausluokassa, ja muiden diabeteslääkkeiden Kela-korvaus laski 65 prosenttiin. Muutos oli osa hallituksen tavoitetta vähentää vuosittaisia lääkekuluja 150 miljoonaa euroa.

Vadénin mukaan lääkekorvauksien muutos on jo saanut osan diabeetikoista luopumaan tarpeelliseksi kokemastaan hoidosta.

– Eräskin potilaani oli GLP1-analogien ansiosta onnistunut ensimmäisen kerran pudottamaan vaikeaa ylipainoaan 140 kilosta 125 kiloon. Sokeritasapaino oli kohentunut, yleinen vointi oli hyvä ja mieliala toiveikas. Hoito näytti vihdoinkin onnistuvan, Vadén kertoo.

Seuraavalla käynnillä arvot olivat romahtaneet. Syyksi paljastui, että lääkitys oli ollut kalleutensa vuoksi pakko lopettaa.

Vadénin mukaan vastaavia tapauksia on kuluneen vuoden aikana tullut vastaan useita.

– Eniten harmittavat potilaiden puolesta juuri tällaiset tilanteet. Kun pöyhäisee huonontuneen hoitotasapainon taustoja, sieltä paljastuu taloudellisia ongelmia ja lääkkeitä luopuminen. Hienot hoitotulokset ovat nollautuneet lyhyessä ajassa, ja koko kova työ on aloitettava alusta.

Vadén epäilee uudistuksesta koituvaa säästöä. Lääkekorvauksien muutokset rankaisevat pahiten niitä diabeetikoita, jotka jo valmiiksi tarvitsevat eniten tukea ja palveluita. Jokainen diabeteksestä aiheutunut komplikaatio on paitsi inhimillinen tragedia myös valtava kuluerä yhteiskunnalle.

**Kerro lääkärille,
jos lääke on liian kallis**

Nykytilanteessa Vadén rohkaisee diabeetikoita ennen kaikkea avoimuuteen oman lääkärin vastaanotolla.

–Rahahuolista voi ja kannattaa kertoa suoraan. Lääkärin ammattitaitoon kuuluu pohtia hoitoa luottamuksellisesti myös potilaan talouden kannalta. Yhdessä voidaan sitten verrata hoitovaihtoehtoja ja niiden kuluja.

Olipa tilanne millainen hyvänsä, lääkehoitoa ei pidä lopettaa omin päin.

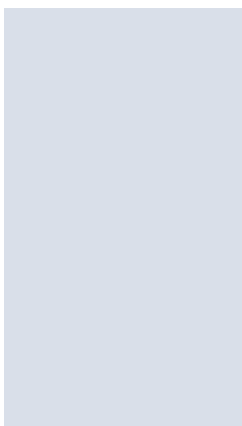
– On paljon vaikeampi lähteä rakentamaan hyvää hoitoa uudelleen, jos verensokeri on ehtinyt olla pitkään todella korkea. Kannattaa siis ottaa pikaisesti yhteyttä omaan diabetesvastaanottoon, jos tilanne käy tukalaksi.

Keskiviikkona 18.4. vietetään EU:n potilaan oikeuksien päivää. Potilaan oikeuksien päivä näkyy sosiaalisessa mediassa tunnisteilla #potilaanoikeuksienpäivä ja #hoitosuunnitelma.

Suomen Diabetesliitto on diabetesta sairastavien, läheisten ja diabetesammattilaisten yhteisö. Yli 60 vuoden kokemuksella liitto kuuntelee ja ymmärtää, millaista on elää diabeteksen kanssa. Liitosta saa eri kanavien kautta luotettavaa ja ymmärrettävää tietoa diabeteksestä sekä monipuolista tukea diabeteksen kanssa elämiseen. Diabetesliitto vaikuttaa aktiivisesti päättäjiin ajaen ja puolustaen hyvän hoidon edellytyksiä. Kursseillamme saa tiedon ja asiantuntija-avun lisäksi korvaamatonta vertaistukea. Ammattilaisia kouluttamalla liitto kehittää diabeetikoiden hoitoa koko maassa. Yksi elämä -hankkeet edistävät kaikkien terveyttä ja hyvinvointia.

Yhteyshenkilöt

Tiedotuksen yhteystiedot

Lehdistökontakti
tiedotus@diabetes.fi

Pirjo Ilanne-Parikka

Lehdistökontakti
Ylilääkäri
pirjo.ilanne-parikka@diabetes.fi
0400 723 651